

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne peletivste za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Somišljenikom Kmetске Zveze!

V beli Ljubljani bo dne 6. in 7. aprila glavni zbor naše stranke. Pozivamo naše zavedne somišljenike, vse krajevne organizacije in naše agilne zaupnike, da se udeležijo tega zborovanja. Položili bomo nov temelj naši razvijajoči se politični organizaciji. V spored zborovanja je priobčila „Straža“ dne 29. marca. Kdor ne more prvi dan 6. aprila, naj se udeleži vsaj občnega zbora Jugoslovanske Kmetске Zveze v sredo, dne 7. aprila. Iz Maribora se odpeljemo z vlakom na Velikonočni ponedeljek popoldne ob pol

5. uri, oziroma ob treh zjutraj v torek, dne 6. aprila. Za prenočišča v Ljubljani je poskrbelo „Tajništvo V. L. S. v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna“, kamor se naj takoj naznanijo vsi tisti, ki se bodo udeležili zborovanj. Na zborovanje pridejo naši voditelji in ministri iz Beograda, med njimi naš poljedelski minister in predsednik Kmetске Zveze Ivan Roškar. Na svidenje 6. in 7. aprila v beli Ljubljani!

Slov. Kmetška Zveza v Mariboru.

Kmet v Nemčiji, Avstriji in v Jugoslaviji.

1. Razmere v Nemčiji.

V zadnjem času so se začele po raznih državah, katerih vladna krmila držijo v rokah socialisti, revukacije, pobune in upori.

Poglejmo v Nemčijo, nad katero so zavladali povzelsu nemškega cesarstva socialisti: danes je Nemčija zopet torišče, kjer se grizejo na kri in smrt med seboj socialisti ter komunisti ali boljševiki. Prave bitke s tisočimi smrtnimi žrtvami se bijejo že sedaj par tednov v Nemčiji, kjer gre sedaj zato: ali bodo ostali na vladi socialisti ali komunisti (boljševiki). Kdo trpi pri teh pobudah, ki so raztegnile v Nemčiji že tudi na deželo? Kmet, ki tudi v Nemčiji ne ve, ali bi naj potegnil s socialisti ali z boljševiki. Delavske množice se v Nemčiji med seboj mesarijo in koljejo, opustošajo deželo in kmetški stan, ki redi to nikoli zadovoljno sodrgo, pri tem naj več trpi, ker se mu siloma jemlje živina, živeš in se mu pokonečata polje, travnik in gozd.

2. Razmere v Avstriji.

Tudi Nemško Avstrijo vladajo socialisti. Vprašajmo danes avstrijske kmete, kako so kaj zadovoljni s to njihovo vlado? Najboljši odgovor na to vpra-

šanje so nam zadnji žalostno krvavi in smrtni dogodki ob naši severni demarkacijski črti v Lipniškem okraju, skoro tik ob progi Spilje—Radgona.

Avstriji, se kakor znano, godi strašno slabo glede prehrane. Radi pomanjkanja živeža je odredila avstrijska vlada v Lipniškem okraju nasilno revkizicijo živine in živil. Prišla je v te kraje avstrijska žandarmarija, rekvirirala več vagonov živine ter živil in hotela spraviti to pri nemškoavstrijskih kmetih siloma nagrabljeno blago na izstreljani Dunaj. Kmetje v Lipniškem okraju, ki menda sami zase ne posedajo dovolj prehrane, so se uprli tej revkiziciji z oboroženo silo. Prišlo je med orožništvom in kmeti do tako ljutih spopadov, da je padlo pri železniški postaji Obrajna 50 kmetov in orožnikov. Puntarske kmete so zamogli orožniki še le ukrotiti ter premagati ko so jim došla na pomoč oborožena ojačenja iz Gradca. Sedaj je razglasila avstrijska vlada po vseh vaseh, kjer so se ustavljali kmetje revkiziciji, preki sod in obsedno stanje. V kraju Obrajna je bilo ustreljenih potom prekišoda 15 kmetov.

Ta slučaj, katerega pa skrbno prikriva avstrijsko časopisje, govori dovolj jasno, kake da so razmere v Avstriji, kjer vladajo socialisti, ki so največji

sovražniki in zatiraleci kmetškega stanu. Ubogi kmet pridelaj živež za vso delavsko množico, oddajaj ga delavstvu pri vsej občni draginji najbolj po ceni, ako pa ne daš prostovoljno, pa ti ga vzamejo siloma te še ustrelje ter pololčejo na smrt, če bi se drznili zoperstavljaljati revkiziciji.

3. Kmet v Jugoslaviji.

Ako primerjamo usodo povsod zatiranega kmetškega stanu v Nemčiji, Avstriji in naši Jugoslaviji, moramo reči, da pri nas v Jugoslaviji kmet nekaj velja in je gospodar svoje posesti ter svojega imetka. To pa radi tega, ker je Jugoslavija kmetška država in osobito pod sedanjo vlado ne gospodarijo na najvišjih mestih uradniške ter socialistične stranke, ampak kmetске stranke: srbska Radikalna in naša Ljudska stranka. Edino v naši kmetški Jugoslaviji je prišel tudi res navaden kmet do ministrske besede v Beogradu, kjer vodi poljedeljsko ministristvo kmet Slovenec — Ivan Roškar. Pa sedaj Slovenijo vladujoča Ljudska stranka ni pozabila pri vladi v Ljubljani na kmete. Pri ljubljanski pokrajinski vladi se je poverilo poverjeništvu za kmetijstvo kmetu Janu.

Tako že imajo pri nas v trobratski nam Jugoslaviji kmetje pri obeh vladah znatno besedo in to še pred volitvami. Po volitvah bodo pa itak v naši državi prodrle in zmagale povsod kmetске stranke in bodo prišli kmetje ter zastopniki kmetškega stanu do odločilne ter vladne moči. Da je zagotovljena v Jugoslaviji po volitvah zmaga kmetiskim strankam, to nam potrjujejo že danes Hrvatska ter Slavonija, kjer se pravkar vršijo občinske volitve. Pri teh volitvah zmaguje po vsej Hrvatski ter Slavoniji ne le samo po deželi, ampak tudi po večjih krajih ter mestih izključno Ljudska stranka (Kmetška zveza).

Hrvatska Ljudska stranka je že prav zaprav negodno dete, katerega je poklical v življenje med Hrvatli, ga utrdil in ukrepil pred nekaj meseci naš dr. Korošec, a kljub politični mladosti žanje že koj pri prvih volitvah ne samo znatno večino, ampak zmago. Ako zmaguje krščansko kmetška stranka po Hrvatski, kako sijajna volilna zmaga jej je še le za-

LISTEK.

Manuš Gelec.

Povest čudaka.

(Dalje.)

Kedo bi zamogel popisati in zaupati papirju to presenečenje mladostnih samomorilcev, ko sta ugledala pred seboj mesto preplašenih obrazov groze in strahu — obličja hudomušno prezirljivega posmeha?

Ljubimcema je razjasnil lekarnarjev smeh kar na mah uganko o smrtonosnem strupu, ki ni bil nevaren življenju, pač pa želodec in zavžiti hrani. — Kratko in malo, lekarnar je dal milostljivi trgovčevi mesto strašnega štrihuna gonilno sredstvo, ki je pomelo en moški in en ženski trebuh prav do zadnjega kotička.

Naša ljubimca je objela mesto v domišljiji že tako živo naslikanega raja večno nekaljene ljubezni — ta solzna dolina človeške sramote ter zasramovanja. Trgovčev je stiskal v srečni hvaležnosti hudomušno-premetenemu lekarnarju roko, policija pa je nekaj zapisavala in končno povabila še smrtnobledega kavalirja Toneta na odgovor pred policijski komisariat.

Toliko je še zvedela javnost, da je Tone nekaj časa pihal kašo med štirimi stenami prav sam, ločen od svoje ljubimke. Bil je baje hvaležen oblasti za ta zapor, ker vsaj čital ni, kaj vse so pisarili razni časopisi o skrivnostni ljubeznivi žaloigri, ki pa ni končala s smrtjo obeh junakov, ampak s prav prisrčnim zasmehom obeh ljubimcev, ki sta se pustila v mladostni neizkušnosti potegniti tako na debelo.

Tone je presedel kazen. Ni se podal več k trgovcu in njegovi milostljivi, ampak ostavil je Gradec, obrnil hrbet mamljivi ljubezni in posmehu udani človeški družbi in končal svoje študije bogzna kje. Pojavil se je med slovensko javnostjo šele po letih in le-

tih kot od usode oklofutani čudak — dr. Tone Brložnik.

Trgovčeva žena pa si ni gnala v svoji ženski lahkomišelnosti sramotne komedije zastrupljenja tako živo v srce kot Tone. Ko je izginil Tone neznan kam — se je oklenila zopet po božji ter človeški postavi dovoljene ljubezni do svojega zakonskega moža. Trgovčev in lekarnar sta baje napravila dobičkanosen kšest s smešnim razkrinkanjem ljubezenskega dogodljaja. Nešteto radovednežev je vrelo k trgovcu v trgovino in k lekarnarju v lekarno, da so videli in spoznali ta dva moža.

Ta Vetrnjakova povest o usodepolni življenjski klofuti našega doktorja je bila za tržane ključ do spoznanja Brložnikovega sovraštva — ne čudaštva — napram ženskemu spolu in sploh človeški družbi.

Nekoč pred leti in leti se je posmihal Tonetu Gradec, sedaj pa naš trg, kateremu sta bila razum in sočutje z bridko usodo tega človeškega življenja — španska vas.

Povest o početku dr. Brložnikovega čudaštva je poletela na vetrnih krilih po trgu. Ni čuda, da je izvedel o Vetrnjakovem posetu trga in o njegovem baš ne kolegijalnem klopotu tudi naš Tone. Toliko je uplivala nanj po trgu šušljajoča govoreca o doktorjevem smešno žalostnem zastrupljenju, da je Tone izročil Bundoša v oskrbo Johanci, zaklenil stan in izginil za nekaj dni neznan kam. Kje se je mudil, kaj je delal ter ugibal, je znano le njemu.

Vrnil se je v trg nekega večera precej pozno, videli so ga luštni skozi vrata stanovanja zakasneli pivci pri Johanci. Po povratku doktorjevem v svoj stan ni trpelo dolgo, ko je buknil in se raztegnil v neč po trgu strel, ki je vznemiril nočni tržki mir prav iz smeri čudaškega stanu dr. Brložnika.

Ponočnjaški pivci pri Johanci so ostrmeli pri poku, ki je bil za trg nekaj nenavadnega ob tej uri, se spogledali, prevdarili smer strela in si bili edini v sodbi: doktor se je vrnil; Tone si je končal svoje življenje. Saj ta prekišod nad doktorjevem zemeljskim

življenjem ni bil nič kaj prenačeno nenavadnega, ker so poznali vsi Brložnika kot samotarskega čudaka, kateremu se je gotovo zavrtelo v že itak pred javnostjo zmedeni glavi na samomorilno plat. Pivska družba si je pošepnila, smrtni trenutki so vedno nekaj tajno svečanega, dva najpogumnejša sta odbrzela na orožniško postajo.

Pri Johanci je še svetila luč, ko so pri doktorju vstopili skozi vežne duri od strani dvorišča orožniki in še nekaj tržkih radovednežev od one že prej omenjene družbe, ki bi bili radi videli prav na licu mesta, kako je pogodil ter prestrelil nit lastnega življenja doktor vsega zdravilstva, kateremu morajo biti znane vse žilice, tudi one za življenjski utrip človeškega srca najbolj potrebne.

Kako je ostrmelo z bajonetom obsenečeno oko postavilo in tržki gospodje, ki so vdrl v doktorjevo sobo in jim še razočaral zvedavo radovednost čuden — ne za domnevano resnost — smešen prizor: G. dr. Tone Brložnik je stal po koncu zravnčan z na prsih samozavestno prekrizanimi rokami, pri njegovih nogah je krvavel iz smrtne rane rajni njegov ljubljenec bernhardinec Bundoš . . . Nikdo ni črnil besedice, niti vlomilci, niti doktor. G. Tonč je prezirljivo premeril s pogledom nočne nasilnike, pobesili so vsi oči . . . zmuzali so se pri vratih eden za drugim . . . Trenutno je bila razvozlana cela žaloigra.

Ponočna usmrtilitev pasjega velikana Bundoša je bila popolnoma upravičena. G. doktor je odpotoval in izročil v prehrano svoje živalsko drago bičje krušni materi Johanci. Bernhardinec je bil preskrbljen za dobo gospodarjeve odsotnosti glede želodeca, a ne glede nadzorstva svoje pasje prostosti. Kot njegov gospodar imel je tudi sicer nedolžni Bundoš v trgu in v okolici med pretepaškimi pobalnimi prav mnogo krvnih sovražnikov. Zgodilo se je pač, da se je vrnil ubogi pesjan iz dnevno potrebnega izprehoda brez doktorjeve nočne palice in svetilke — brez košato in ponosno vedno na kvišku v kolobarju zfrkanega repa. Kateri zlikavec ga je potvoril v brezrepega invalida.